ELS JOCS FLORALS DE VIC

Es celebraren diumenge, essent Reina de la festa la senyoreta Carme Oliva i Feliu, i sota la presidència del conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Lluís Duran i Ventosa

EL DISCURS DEL PRESIDENT DEL JURAT, SR. MANUEL DE MONTOLIU

Amb motiu de la Festa major de la ciutat de Vic, que s'escau aquests dies, l'entitat Catalunya Vella ha organitzat uns Jocs Florals, que se celebraren diumenge al matí, i als quals fou invitat per a presidir-los el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, senyor Duran i Ventosa.

Enguany, el municipi de Vic ha tingut interès especial de donar a les festes d'aquella població el màxim relleu, al qual fi s'han organitzat, ultra molts espectacles, grans manifestacions d'esport i de cultura.

El senyor Duran i Ventosa, invitat especialment a donar amb la seva presència un to remarcable als diferents actes, es traslladà a Vic diumenge matí, acompanyat del seu secretari particular, senyor Duran i Quintana, i del president de l'Associació de Periodistes de Barcelona, senyor Costa i Déu. Acudiren a rebre el Conseller les autoritats de Vic, representades pel seu alcalde, senyor Manuel Gros, una comissió de regidors i el senyor Genís, en nom del Comitè organitzador dels Jocs Florals, els quals arribaren fins a Tona, on trobaren l'automòbil del senyor Duran i canviaren les salutacions de rigor.

Seguidament, les autoritats i el representant del Govern de la Generalitat es traslladaren a la Casa de la Vila, on es féu la recepció oficial al conseller, el qual dedicà paraules d'elogi per l'aspecte que oferia la ciutat.

A les onze va començar la Festa dels Jocs Florals al local de la societat Catalunya Vella, per tal de procedir al repartiment dels premis atorgats en els concursos literari i musical que es celebraven. Va presidir l'acte el senyor Lluís Duran i Ventosa, amb l'alcalde de Vic, els consellers senyors Pladevall, Jaume Julià i Pere Miralpeix i el delegat militar de la plaça.

El Jurat del concurs literari era format pels senyors Manuel de Montoliu, com a president, i Miquel Llor, Eduard Junyent, Manuel Brunet i Josep Illa, secretari.

El senyor Montoliu llegí el seu discurs presidencial.

El secretari, senyor Illa, llegí la seva memòria, donant compte de l'atorgament dels premis que figuraven al cartell dels Jocs Florals. Resultà guanyador de la Flor natural el jove poeta de Vic Josep Maria Traveria i Planas, el qual elegí reina de la Festa la distingida senyoreta Carme Oliva i Feliu, filla del nostre bon amic senyor Andreu Oliva i Lacoma, i l'elecció de la qual va ésser pronunciada pel senyor conseller de Cultura. En entrar la Reina de la festa al teatre, fou rebuda a peu dret i aplaudidíssima. Els altres premis corresponguereu als autors següents: Englantina d'or, Felip Graugés i Camprodon, per la composició titulada l'«Ermita de Sant Jordi»; a mossèn Ramon Farràs li fou adjudicada la Viola d'or i argent, pel seu poema «Oda a la Castedat». Ambdues composicions foren molt aplaudides, així com les altres recitades pels poetes i escriptors que obtingueren premis. Entre aquests darrers, cal esmentar Joan Minguez, Ramon Rierola, Angel Grau, Rosa Claveria, Josep Janés i Salvador Perarnau, el doctor Josep Gros, Miquel Bosc i Jover, Tomàs Roig i Llop, Mossèn Jacint Costa i Mossèn Antoni Navarro.

A continuació foren repartits els premis del certamen musical, el Jurat del qual era compost pel mestre Lluís Millet, president, Francesc Pujol, i Joan Noguer, secretari. Resultaren premiats els senyors Josep Marimon, Joan B. Lambert, mossèn Josep Vinyeta, Francesc Basil i Xavier Montsalvatge, autors de diverses composicions per a cant i piano i sardanes, algunes de les quals foren cantades per la senyora Andreu Fornells, acompanyada al piano per la senyoreta Serra. Aquestes composicions foren executades per una cobla i obtingueren grans aplaudiments de la concurrència.

El mestre Lluís Millet acabà l'acte pronunciant el discurs de gràcies i d'homenatge a la reina. L'acte va ésser radiat per Ràdio Associació de Catalunya.

El conseller de Cultura sortí del local donant el braç a la senyoreta Oliva, mentre la cobla Barcelona interpretava la «Santa Espina», i l'acompanyà a dipositar el ram de flors a la capella de la Mare de Déu de Montserrat, a la seu. La comitiva, en entrar a la Catedral, fou rebuda pels senyors Joan Anglada, Josep Genís, Miquel Genís i Bayés, Josep Illa i Joan Nogué. L'orgue de la Seu s'associà a l'arribada. La senyoreta Oliva collocà el ram de flors —liliums i nards— sobre l'altar, que havia estat engalanat per distingides senyoretes, mentre la Schola Cantorum, dirigida pel mestre Mossèn Miquel Rovira, cantava la Salve i el Virolai. Cal fer constar que aquest és l'altar on hi ha la tomba del bisbe Torres i Bages, d'inoblidable memòria.

A la una de la tarda, tots els concurrents i invitats es traslladaren a la residència dels senyors Oliva, pares de la reina, als jardins de la qual l'«Antiga Casa Català» va servir un dinar. Hi havia setanta comensals. La Reina de la Festa, senyoreta Carme Oliva, tenia a la seva dreta el senyor Duran i Ventosa, la senyora Rosa Oliva, vidua d'Artés, l'alcalde de la ciutat, senyor Manuel Gros, i el senyor de Montoliu, seguit pels membres del Jurat. A l'esquerra de la senyoreta Oliva hi havia el poeta premiat amb la flor natural, senyor Josep M. Traveria, la senyora Esperança Feliu d'Oliva, la senyora Margarida Alsina vídua d'Oliva, el senyor Andreu Oliva, el Mestre Millet, el Mestre Pujols i el conseller senyor Lluciá Toll. Diversos poetes recitaren composicions, algunes d'elles dedicades a la senyoreta Oliva, amb motiu d'haver estat elegida reina dels Jocs Florals.

Finalment, el senyor Duran i Ventosa, que junt amb la reina i el poeta premiat amb la Flor natural va presidir el banquet, adreçà unes paraules als convidats, fent ressaltar la importància, no solament cultural, sinó també patriòtica que tenen les festes com la que ha estat celebrada. Expressà, així mateix, la seva emoció en trobar-se davant d'una població tan culta, que viu molt atenta al desenvolupament espiritual i moral del nostre país. Finalment posà de relleu les qualitats simbòliques de catalanisme i cristianisme que caracteritzen d'una manera tan esplèndida el poble que va veure néixer Balmes, Verdaguer, Mossèn Collell i altres ilustres personalitats que assoliren el pinacle de la glòria.

A les sis de la tarda acabà la festa. El senyor Conseller de Cultura s'acomiadà perquè havia d'assistir a un concurs internacional d'escacs que començà ahir, a la tarda, a Mollet del Vallès. Les autoritats li donaren, en nom de la ciutat, les gràcies més expressives per la visita que els havia fet.

En passar pels carrers de Vic, el senyor Duran i Ventosa fou saludat amb afecte per la multitud, que celebrava la festa major, la qual multitud havia voltat l'Ajuntament i l'estatge de Catalunya Vella amb l'objecte d'exteriorizar el seu entusiasme al senyor conseller.

FRAGMENTS DEL DISCURS DEL PRESIDENT DEL JURAT, SENYOR MANUEL DE MONTOLIU

Són ja tantes les vegades, amics vigatans, que m'heu cridat a prendre part en els vostres actes de cultura, que ja m'és difícil de fer-me càrrec del deure de gratitud que a vosaltres em lliga cada vegada que em feu l'honor de designar-me per adreçar-vos la paraula en alguna de les vostres solemnitats. Avui sobretot en aquesta festa de la poesia i de la música em sento tan identificat amb l'ambient intellectual de la vostra culta ciutat, que em fa l'efecte d'haver conviscut llargs anys amb vosaltres, amb els vostres goigs i els vostres afanys. No us estranyeu, doncs, que l'expressió de la meva gratitud brolli dels meus llavis amb el mateix laconisme amb què brollaria de llavis d'un germà.

Parlar en una ciutat com la vostra és sempre un greu compromís. La ciutat de Vic pertany a la més vella aristocràcia de la història i de la cultura del nostre poble. El nom de Vic evoca tota l'època gloriosa dels orígens històrics de Catalunya en la qual la vostra ciutat fou sens dubte la gran educadora de la gent catalana i el principal focus de cultura de la nostra terra. Vella com Catlaunya és la cultura de la vostra ciutat que no s'ha extingit mai al llarg dels segles de la nostra història. Els vostres bisbes i les vostres escoles han conservat gelosament fins als nostres dies aquesta magnífica tradició de la gran cultura vigatana, i vosaltres podeu enorgullir-vos d'ésser fills de la ciutat catalana dels sants, dels savis i dels poetes.

De temes per a un discurs, doncs, no en manquen pas per a un coneixedor i amant de la vostra història.

Però, amics, jo no sabria venir a la vostra ciutat sense parlar-vos del fill gloriós de la vostra Plana: de l'immortal Verdaguer. Jo m'he constituït en apòstol voluntari de la glòria avui un xic emboirada del vostre genial compatrici. Avui que torno a visitar el níu de l'àliga imperial de la llengua i de la poesia catalana, no és estrany que hi trobi encara plomes de les seves ales gegantines. Permeteu que amb aquestes plomes glorioses tracti avui de donar volada al meu breu discurs per tal de renovellar la memòria i el culte del genial fundador de la llengua literària de Catalunya.

Catalunya té oblidat Verdaguer com té oblidat Ramon Llull. I perdoneu-me que repeteixi conceptes que ja he expressat per escrit en les columnes de la premsa.

El tema té massa gravetat, i massa urgència perquè jo dubti de la conveniència de repetir a tot arreu i en totes les formes aquests conceptes.

Catalunya té oblidat mossèn Cinto, com té oblidat Ramon Llull. Així com l'obra d'aquest, gegantina, ferma, polifacial, és el pic sublim que ha valgut a Catalunya i a la seva literatura medieval l'atenció i l'admiració de tot el món culte, ha estat l'obra genial de Verdaguer la primera que ha fet girar els ulls del món modern vers Catalunya i la que l'obligà a dona categoria de literatura mundial a allò que fins al gran poeta vigatà no havia passat més enllà d'un assaig pintoresc de restauració d'una literatura ja completament oblidada.

El llòbreg parèntesi que ha escrit en l'espiritualitat de la nostra terra la dominació nefasta de l'Esquerra durant aquests darrers anys, ha privat els bons patriotes d'enaltir cada any més la memòria d'un home que, amb els fonaments definitius de la llengua literària i de la literatura catalanes, afermà també el sentiment bàsic de la Catalunya nova, el sentiment catalanista, que és el cor mateix del Catalanisme. La primera gran victòria del Catalanisme fou guanyada en el camp vastíssim que obrí a la fantasia i al sentiment dels catalans l'obra genial de mossèn Cinto. En els seus versos aprengueren els nostres avis i els nostres pares i hem après moltíssims de nosaltres a estimar Catalunya, la Catalunya nostra, la Catalunya secular de la tradició i de l'esdevenidor, la Catalunya dels catalans que foren, són i seran la Catalunya eterna.

L'obra magna, l'obra definitiva de Verdaguer per la creació de la llengua catalana. Però en aquesta magna obra, Verdaguer no anà sense mestre ni guia. La història de la fecunda amistat de Boscà i Garcilaso es repeti a Catalunya en altra forma, en una forma de relació, no fraternal sinó de pare a fill. Ens referim a l'amistat que uní el jove Verdaguer i Marian Aguiló. Com Boscà fou l'Aguiló l qui tingué la clara visió teòrica de la solució que calia donar al problema de la llengua literària; i fou En Verdaguer, com Garcilaso, l'executor inspirat de les normes teòriques del seu amic, el poeta que realizà en verb de bellesa les ides del teoritzador.

La Renaixença literària catalana és resultat d'un doble moviment: l'un d'origen erudit, l'altre d'origen popular. No hi ha dubte que els Jocs Florals foren producte d'un impuls erudit, però no és menys cert que ja des dels seus principis el moviment floralesc s'impregnà venturosament de la forta saba de la poesia popular. Representant de la tendència erudita de la nostra Renaixença literària fou la trinitat Rubió i Ors, Aguiló i Milà; mentre l'altra tendència popular és representada per la trinitat Piferrer, Aguiló i Verdaguer. Així, doncs, Marian Aguiló resulta el representant comú de les dues tendències, el punt d'enllaçament i d'harmonia entre la influència erudita i la influència popular. La personalitat d'Aguiló és, efectivament, composta d'aquests dos caires que són complementaris l'un de l'altre. La seva missió d'Apòstol de la llengua catalana fou portada a terme en dos camps fins aleshores allunyats l'un de l'altre i que ell va saber fondre en una suprema harmonia: el dialecte viu i la llengua literària antiga. La seva erudició arqueològica, incansable escorcoiladora dels folis i pergamins que contenien els monuments pretèrits de la nostra llengua, fou així vivificada per la seva fervent devoció a la llengua i a la literatura popular.

Es d'una gran significació el fet que mentre l'esbart dels nostres primers poetes floralistes es donaven ingènuament i amb tota la bona fe i entusiasme a esculpir en la malmesa i adulterada llengua catalana les llurs concepcions poètiques, un tot sol d'entre ells, el mestre Aguiló, hagués plena consciència del gran problema espiritual que es debatia en aquells primers dies de la Renaixença literària de Catalunya. Aquest problema verament constituent de tota la Renaixença literària, pot ésser formulat en els termes següents: fins a quin punt una llengua que ha perdut la seva autonomia i la seva personalitat per efecte d'una llarga decadència nacional, pot servir com a instrument d'expressió congruent a l'artista creador de la paraula, al ver poeta?

L'apostolat d'Aguiló per la restauració literària de la llengua catalana, tingué el primer deixeble i creient en ell mateix. Aguiló poeta fou el primer d'usar la llengua catalana neta de màcula forastera, restituïda al seu geni nadiu, impregnada de les aromàtiques i sanitoses resines copsades en el fons verge incontaminat de l'ànima popular i enriquida amb tot el prestigi secular de la genuïna tradició literària dels bons temps antics. La frescor de la llengua d'Aguiló és única en els temps primers de la nostra Renaixença perquè és la que ha florit més a la vora de la secrta font regalada de la poesia popular. Verdaguer va acabar de voltar aquesta llengua de tota la pompa i esplendor exigides per la seva dignitat. Però Aguiló li deixà ja la tasca ben avançada; i com de la de Verdaguer, encara amb més fonament podem dir de la llengua d'Aguiló que fou l'obra d'art suprema d'entre totes les seves.

... ...

La Divina Providència volgué salvar la llavor de la Renaixença, sembrada en la nostra terra en un moment heroic pels fundadors dels Jocs Florals. L'impuls inicial envers el definitiu desvetllament de la llengua catalana, ja havia reeixit plenament. Tot allò que podia ésser titllat d'artificiós i arbitrari en un moviment com el dels Jocs Florals, que havia tingut un origen purament erudit, havia estat venturosament neutralitzat per la clarividents intuïció d'homes com Milà i Aguiló, els quals seguint les petjades de Piferrer, havien concentrat llurs entusiasmes i llurs ideals en el culte a la poesia popular. A l'acció d'aquests homes deu la literatura catalana el primer ferm lligam amb l'ànima del poble, que la salvà de caure en el perill de degenerar en una vàcua manifestació d'escoles i cenacles literaris, i en un efímer torneig de retòrica acadèmica.

En la nostra Catalunya, en el moment d'arribar al seu terme l'època heroica dels Jocs Florals, existien en plena activitat els dos factors essencials per a la renaixença d'una llengua i literatura nacionals: el factor que en podríem dir masculí i fecundant d'un cenacle d'esperits conscients, forjadors d'un nou ideal nacional, i el factor femení i fecundable d'una ànima popular.

D'aquests dos factors s'havia d'engendrar el tercer factor decisiu de la nostra Renaixença: el poeta genial, Jacint Verdaguer.

Verdaguer des del primer moment de la seva activitat literària, sembla haver tingut plena consciència dels defectes que patia l'obra literària d'Aguiló, en el seu aspecte lingüístic. Exagerada com trobà la tendència arcaïtzant en l'obra del seu mestre, renuncià de bell principi a posar el seu personal esforç en aquesta part de la tasca restauradora, abandonà al mestre Aguiló el treball de registrar els llibres vells a la recerca de paraules catalanesques de remota avior, desaparegudes o pregonament alterades en la llengua viva.

El nostre poeta, deslliurat de la manía arcaïtzant, veié instintivament que l'expressió literària de les seves concepcions trobaria la font antiga de la parla catalana i el punt de renuament de la trencada tradició secular de la llengua literària, en el mateix dialecte viu de la seva contrada; i començà la seva obra íntimament convençut que tot allò que hauria pogut anar a cercar pacientment en les planes marcides d'un polsós infoli, ho trobaria també, i sense dificultat, radiant de frescor i bategant de vida, en la parla ingènua del poble que tant sap de servar intactes, a través de les vicissituds dels segles, totes aquelles formes de llenguatge que copsen alguna essència immortal i característica de la personalitat de l'ànima popular. Fins aquell moment sols Aguiló i alguns dels seus companys mallorquins havien tingut esment d'aquesta necessitat vital d'empeltar aquella parla esllanguida i incolora dels Jocs Florals en l'arrel de la llengua viva, parlada en les valls, afraus i muntanyes, més protegides per la natura contra la invasió dels corrents de forasteria corruptora, Verdaguer posà la seva atlètica espatlla al costat de la d'Aguiló en aquesta tasca gegantina d'aixecar els fins llavors rústics i menyspreats dialectes a la dignitat d'una llengua aristocràtica. Abocà a doll en la seva obra la font viva del seu dialecte de la Plana de Vic, del qual féu el protoplasma d'una llengua imperial catalana amb l'adopció de formes triades amb encertada intuïció en tota l'extensió i varietat dels dialectes catalans; i allí on no arribava el dialecte mamat amb la llet de la seva infantesa i la contribució de les altres parles dialectals catalanes, fou la força de creació individual del seu geni poètic la qui arrencà sanguejant dels seus dintres l'expressió bategant de la seva ànima.

Amb l'«Atlàntida», la llengua catalana passa bruscament, sense transició, d'ésser un tràgic barboteig o una vacillació a una esplèndida llengua literària.

Només fos que per això, po-

LLANTERNA POLITICA

RETRATS I AUTORETRATS.— "La Rambla" publica un extens interviu amb el senyor Santaló. L'interviu versa sobre el projecte de llei de Restriccions. Però no és el tema ni la manera com el tracta el senyor Santaló allò que ens interessa ara, sinó algun comentari que fa el repòrter.

Aquest ens diu que ha quedat encantat de l'acollida que li ha fet el senyor Santaló, el qual, vist de prop, sempre segons el repòrter, és una gran figura.

El senyor Santaló—diu el redactor de "La Rambla"—"que ens rep somrient i que ens brinda una conversa amable durant dues hores, demostrant un coneixement exacte i detallat dels problemes polítics espanyols, no és—ni molt menys—el que ens descriu la premsa dretista-monàrquico-clerical-feixistitzant."

Aquest redactor de "La Rambla" ignora que, del senyor Santaló, en posseïm, no solament els retrats que n'ha fet aquella premsa, sinó els que en un moment o altre n'han publicat tots els diaris, sense distinció de matisos. I aquests retrats coincideixen, coincideixen...

Encara en tenim els retrats que li han traçat diversos polítics, del republicanisme dels quals no creiem que "La Rambla" vulgui dubtar. Hi ha, per exemple, aquell epigrama tan conegut, i tan concis, del senyor Miquel Maura... ¿El recorda "La Rambla"? Són quatre paraules d'un laconisme impressionant: "El pobre señor Santaló"...

I encara tenim els autoretrats. En aquest gènere podem triar a cor què vols. ¿No és el senyor Santaló qui es retratava un dia a les Corts parlant, entre les rialles dels diputats, d'"el falio del fiscal"? I és ell mateix qui, darrerament, en l'àpat al periodista Vivero, pronunciava una frase atrotinada i infeliç que s'ha de considerar com un dels més recents autoretrats del cap de la minoria d'Esquerra al Parlament de la República. Recordem-la:

«Antes que catalanes somos ciudadanos del mundo del progreso.»

Es una frase de Museu. Un autoretrat de la màxima exactitud i la màxima expressió. El senyor Santaló hi és tot sencer. Mai la premsa no esquerrana haurà estat tan dura ni tan exacta en retratar l'autor de "Glorias hispanas", aquell llibret que tanta difusió assolí en els medis oficials en temps de la Dictadura de Primo de Rivera.

Podríem continuar la galeria, però no creiem que calgui.

Vegi el repòrter de "La Rambla" com els retrats i els autoretrats del senyor Santaló ens revelen tots el mateix personatge.

★

ESTUDIOS I ASSABENTAT. — Diu el repòrter de "La Rambla":

«Santaló ens ha provat en uns quants minuts ésser un home estudiós i assabentat.»

Aquest repòrter, doncs, s'entesta a garantir-nos el senyor Santaló.

Es un esforç ben inútil, però el senyor Santaló pot agrair-lo.

En uns quants minuts!

N'hi ha molts de records de brevetat en la història política del senyor Santaló, però són de sentit contrari al que ens descriu "La Rambla".

Al Parlament Català i al Parlament de la República, sovint han bastat "uns quants minuts" al senyor Santaló, per manifestar-se en la plenitud de la seva personalitat.

Uns quants minuts? Uns quants segons!

Recordem-lo a la capçalera del banc vermell del Parlament de Catalunya.

Les oposicions l'acaben de requerir en un afer important de Govern.

—Senyors—feia per tota resposta el senyor Santaló—.Haurem de deixar-ho per un altre dia: avui no vinc preparat...

No anava preparat, i s'asseia.

Però, quan no s'asseia, quan intervenia en els debats i quan acceptava les interpellacions, aleshores també resultava que no anava preparat.

Aquest és un dels homes més eminents de l'Esquerra, l'home "estudiós i assabentat" de què ara parla "La Rambla"